

REPUBLIŠKIM ODBOROM SINDIKATOV DEJAVNOSTI OBMOČNIM ORGANIZACIJAM ZSSS

Svet Zveze svobodnih sindikatov Slovenije je na svoji 29. seji 6. junija 1994 obravnaval priprave na 2. kongres ZSSS in v okviru tega obravnaval delovni osnutek statuta ZSSS. Komisija za statut ZSSS je pooblastil, naj skupaj s predsedniki in sekretarji sindikatov dejavnosti Slovenije na podlagi pripomb iz razprave pripravi osnutek statuta. Komisija za statut se je sestala s predsedniki in sekretarji večine sindikatov dejavnosti in določila čistopis

– osnutka statuta Zveze svobodnih sindikatov Slovenije, ki vam ga pošiljamo v razpravo.

Na isti seji je svet ZSSS obravnaval in sprejel tudi

– osnutek programa Zveze svobodnih sindikatov Slovenije,

katerega prečiščeno besedilo vam po lektorskem pregledu posredujemo v razpravo.

Razprava o obeh dokumentih je opredeljena v rokovniku vsebinskih, organizacijskih in kadrovskih priprav na 2. kongres ZSSS, ki smo vam ga skupaj s sklepom o sklicu ter sestavi in izvolitvi delegatov 2. kongresa ZSSS in sklepom o postopku evidentiranja in kandidiranja posredovali že 7. junija letos.

Rajko Lesjak, sekretar sveta ZSSS

Združeni smo močnejši

Izzivi gospodarskega razvoja, procesa privatizacije, denacionalizacije, spremembe gospodarske strukture in vključevanja Slovenije v evropske integracijske tokove zahtevajo, da se sindikati, združeni v Zvezo svobodnih sindikatov Slovenije, prilagodimo novim razmeram. Gospodarski, politični in socialni razvoj Slovenije mora biti tudi po meri delavstva. Dolžnost naših sindikatov bo tudi v prihodnje zagotoviti vpliv na zaščito tistih temeljnih človeških svoboščin in pravic, ki ščitijo zaposlenega na delovnem mestu, brezposelnega ali upokojenca.

Kongres Zveze svobodnih sindikatov Slovenije je priložnost, da utrdimo podobo sodobnih, učinkovitih, odločnih sindikatov. Znamo ceniti opravljeno delo, odkrito priznavamo tudi kakšno slabost, neuspeh pri dosedanjem delu, toda vemo, da je preteklost vendarle preteklost. Negotova sedanjost in prihodnost zahtevata, da Zveza svobodnih sindikatov Slovenije utrdi vse tisto, kar nas bo združene naredilo še močnejše in tako tudi uspešnejše pri uresničevanju svojih nalog.

V razpravo dajemo osnutek statuta Zveze svobodnih sindikatov Slovenije. Želimo statut, ki bo, izhajajoč iz dosedanje

prakse, določil takšna pravila našega obnašanja in sprejemanja odločitev, ki bodo utrdila demokracijo v Zvezi svobodnih sindikatov Slovenije, toda hkrati omogočila hitro, učinkovito in odločno odzivnost naše organizacije pri tistih vprašanjih, za katera se bomo dogovorili, da bomo pri njih v interesu našega članstva. delovali skupaj – ker bomo le tako učinkovitejši.

V razpravo dajemo tudi osnutek programa Zveze svobodnih sindikatov Slovenije. Želimo oblikovati program, za katerega cilje se bo vredno boriti, saj bo njihovo uresničevanje pomenilo dvig kakovosti življenja našega delavstva. S programom želimo oblikovati našo vizijo delavstvu bolj prijazne države Slovenije.

Gre za razpravo o osnutkih. Pot do predlogov in sprejema obeh dokumentov je še dolga. Toda pot mora biti takšna, da bomo na njenem koncu, na kongresu, rekli: da, to sta naša dokumenta, to je sad dialoga, politične kulture in občutka soodgovornosti vseh nas, ki smo združeni v Zvezi svobodnih sindikatov Slovenije. Samo za takšna dokumenta se je vredno boriti – in to skupaj, ker bomo le združeni močnejši in uspešnejši.

Mag. Dušan Semolič

PROGRAM

ZVEZE SVOBODNIH SINDIKATOV SLOVENIJE

UVOD K OSNUTKU PROGRAMA

V štirih letih od 1. kongresa ZSSS je v Sloveniji prišlo do več izjemno pomembnih sprememb. Najpomembnejša je, da živimo in delamo v samostojni državi Republiki Sloveniji. Že samo to dejstvo je taka prelomnica v delovanju sindikatov, ki zahteva temeljito revizijo programa ZSSS. Nova država prinaša novo politično, gospodarsko, socialno in kulturno ureditev, spreminjajo se temelji, na katerih deluje Zveza svobodnih sindikatov in njeni člani – sindikati dejavnosti (v nadaljnjem besedilu: Svobodni sindikati).

Poslavljamo se od samoupravljanja in družbene lastnine, ne samo formalno z novo ustavo in zakonsko ureditvijo, ampak tudi dejansko. Privatizacijski procesi rojevajo prave lastnike. Kapital in lastniki kapitala postajajo prevladujoč dejavnik v gospodarskem pa tudi političnem sistemu in življenju. Država postaja iz dneva v dan močnejša, poleg klasičnih državnih prevzema tudi številna druga za delo in življenje pomembna področja – zdravstvo, šolstvo, kultura itd., gospodarska infrastruktura postaja državna, v krčih se rojeva lokalna samouprava.

Političnega in gospodarskega sistema nam ne krojijo več delegati in družbenopolitične organizacije, ampak politične stranke in njihovi veljaki ter strankarsko sestavljeni parlament. Gospodarske in socialne razmere v državi niso samo rezultat političnih sprememb ter novega političnega in gospodarskega sistema, ampak tudi posledica izgube tradicionalnih trgov slovenskega gospodarstva in gospodarske recesije v svetu.

Zlasti pa to občutimo delavci. Položaj zaposlenih ni bil v ekonomskem, socialnem in pravnem pogledu še nikoli slabši kot je sedaj v samostojni slovenski državi. Kot da se novi oblastniki in novi lastniki kapitala hočejo maščevati delavcem za dobra štiri desetletja samoupravljanja.

Delavec ni več sam svoj gospodar. Formalno šele postaja, dejansko pa je že mezdni delavec. O njegovih pravicah, obveznostih in odgovornostih odločajo novi delodajalci, še marsikje pa stari direktorji, ki pa so včasih hujši kot pravi kapitalisti oziroma delodajalci.

Tudi Zveza svobodnih sindikatov Slovenije je še vedno v postopku spreminjanja in dograjevanja. Ni se mogoče spremeniti čez noč, ni se mogoče naenkrat pripraviti in usposobiti – kadrov-

sko, organizacijsko in materialno za nove naloge oziroma za izvajanje klasičnih sindikalnih funkcij v novih političnih, gospodarskih, socialnih in družbenih razmerah.

Cilji delovanja Zveze svobodnih sindikatov Slovenije in njenih članov, sindikatov dejavnosti, se ne spreminjajo v temeljih. Spreminjajo se razmere, spreminjajo se naloge, spreminjajo se načini delovanja.

V preteklih štirih letih smo v Zvezi svobodnih sindikatov Slovenije uveljavili marsikatero programske naloge. Nekatere je povzročil čas, nekatere razvoj. Zato potrebujemo program, ki bo določene in jasneje opredelil nekatere cilje in naloge za njihovo doseg.

PREAMBULA

1. SLOVENIJA TEMELJI NA ČLOVEKOVIH PRAVICAH IN SVOBOŠČINAH

Ustava Republike Slovenije je Slovenijo opredelila kot demokratično, pravno in socialno državo. Te temeljne opredelitve izhajajo iz človekovih pravic in temeljnih svoboščin in se nanje opirajo. Človek posameznik, državljan Slovenije, je postal nosilec oblasti, postal je središče politične ureditve. Človekove pravice in temeljne svoboščine so učinkovito varovane, tudi z ustavno pritožbo.

Socialno-ekonomske pravice so pomemben del človekovih pravic in svoboščin in so se razvile iz njih. Toda socialno-ekonomske pravice niso vnaprej zagotovljene in varovane z ustreznimi pravnimi in drugimi instrumenti in normami; te pravice si bodo morali delavci še izboriti – v parlamentu, v podjetjih in zavodih, na delovnih mestih. Demokratičnosti, zakonitosti in socialne varnosti ni mogoče meriti s količinami ustavnih in zakonskih določb, ampak z njihovim uresničevanjem.

Svobodni sindikati imamo dvojno nalogo: s svojim delovanjem moramo ustvariti razmere, da se bodo ustavne določbe prelile v zakone, ki bodo resnično omogočali socialno-ekonomske pravice na taki ravni, da bomo lahko postali integralni del Evrope, in ki bodo zagotovile izvajanje teh zakonov.

2. PRAVICA DO DELA JE TEMELJNA EKONOMSKO-SOCIALNA PRAVICA

Delavcem lahko zagotovijo ekonomsko-socialne pravice le delo in delovna mesta, zato mora država pravico do dela zagotoviti vsem svojim delovno sposobnim državljanom. Pri tem ne gre samo za delo, gre tudi za izobraževanje, za zaposlitev, za izbiro med delovnimi mesti, za možnost stalnega usposabljanja za delo in napredovanja na delu, gre za humanizacijo dela in delovnih razmer. Svobodni sindikati bomo vztrajali, da se pravica do dela udejanji v vseh svojih sestavinah, ker je le tako mogoče zagotoviti blaginjo.

3. MOČNI SINDIKATI SO POROK ZA UVELJAVITEV EKONOMSKO-SOCIALNIH PRAVIC

Socialno-ekonomske pravice so sposobni udejanjati samo močni sindikati. Pri tem moramo moč sindikata meriti z njegovim vplivom na sprejemanje za delavce najpomembnejših odločitev na vseh ravneh odločanja, od državne do podjetniške ravni oz. ravni delovnega mesta. To moč pa je mogoče zagotoviti predvsem z usposobljenostjo in pripravljenostjo sindikalnih zaupnikov in funkcionarjev, njihovo zagnanostjo in prepričanjem, da so sindikati eden od porokov demokratične, socialne in pravne države. Moč sindikatov moramo zagotavljati z razvito mrežo sindikalnih organizacij od podjetniške do državne ravni, kjer so temelj sindikalne organiziranosti panožni sindikati. Moč sindikatov moramo zagotoviti z uspešnim usklajevanjem in zadovoljevanjem interesov in potreb članov sindikatov – zaposlenih, brezposelnih in upokojencev. Pri tem ne smemo prezreti interesov in potreb mladih, žensk, invalidov ter interesov in potreb posameznih drugih skupin članov.

Le tako usposobljeni in organizirani sindikati lahko uveljavljajo interese in potrebe članov tako v organih države kot drugih ustreznih institucijah. Pri tem gre seveda posebno mesto zadovoljevanju interesov in potreb delavcev iz dela in na podlagi dela, ki jih sindikati uveljavljamo pri posameznih delodajalcih in njihovih združenjih.

4. SOCIALNO PARTNERSTVO JE NAJBOLJ DEMOKRATIČEN NAČIN USKLAJEVANJA INTERESOV

Usklajevanje interesov članov z interesi delodajalcev in interesi države je ena od temeljnih nalog sindikatov, je vsebina socialnega partnerstva in način njegovega uresničevanja. Cilj socialnega partnerstva je bogat delavec (član), bogat delodajalec in bogata država. Ta cilj pa si moramo vsi socialni partnerji skupaj prizadevati doseči s sporazumevanjem in dogovarjanjem.

5. DEMOKRATIČNA PARLAMENTARNA POT JE PRAVA

Svobodni sindikati smo trdno odločeni svoje temeljne cilje doseči po demokratični parlamentarni poti. Pri tem bomo izkoristili vse načine in sredstva, ki nam jih dajejo ustava in zakoni,

mednarodne konvencije in mednarodni pakti. Če bo treba, pa tudi s pritiski na v parlamentu zastopane stranke in z lobiranjem.

6. VAROVANJE IN ZBOLJŠEVANJE SOCIALNO-EKONOMSKIH PRAVIC JE NAJPOMEMBNEJŠE

Varovanje inboljševanje socialno-ekonomskih pravic – z demokratičnimi in po potrebi tudi z bojnimi sredstvi, ki jih sindikati lahko uporabljajo v vsaki demokratični družbi – je eno najpomembnejših področij delovanja Svobodnih sindikatov. Pri tem izhajamo iz trdne opredelitve, da so socialno-ekonomske pravice del človekovih pravic, ki morajo biti tako tudi varovane. Mednarodne listine (deklaracije, konvencije, pakti) so nam le opora v prizadevanjih, ne pa kriterij za določanje ravni socialno-ekonomskih pravic. Zato ne pristajamo na zniževanje pravic iz dela in na podlagi dela, ki so že dosežene in ki so primerljive s pravicami in položajem zaposlenih v Evropski uniji, v katero se Slovenija želi združiti.

7. GMOTNI IN SOCIALNI POLOŽAJ DELAVCEV MORAJO VAROVATI VSI SOCIALNI PARTNERJI

Gmotni in socialni položaj članov sindikatov – zaposlenih, brezposelnih in upokojencev – mora biti vedno varovan z usklajevanjem interesov socialnih partnerjev – države, delodajalcev in sindikatov. Dober gmotni in socialni položaj članov in drugih mora biti predmet zavestne odločitve. Dogovorjena raven gmotnega in socialnega položaja članov sindikatov mora biti tudi spodbuda za gospodarski in družbeni razvoj, mora biti eden od vzvodov za hitrejšo gospodarsko in družbeno prilagajanje najbolj razvitim družbam.

Plače pa so temeljni instrument za ugotavljanje dogovorjene in dejansko dosežene ravni gmotnega in socialnega položaja članov in za primerjavo z drugimi državami. Naša primerjalna skupina ne morejo biti države Srednje in Vzhodne Evrope, ampak razvite države Zahodne Evrope.

8. EKONOMSKO-SOCIALNI SVET JE MESTO USKLAJEVANJA

Osrednje mesto usklajevanja interesov, potreb in možnosti mora biti ekonomsko-socialni svet, mimo katerega ne morejo nobene odločitve na ravni države o socialno-ekonomskih pravicah, razmerjih in položaju delavcev, delodajalcev in države. Dogovor v ekonomsko-socialnem svetu mora zavezovati vse v njem sodelujoče socialne partnerje. Ekonomsko-socialni svet pa ni samo mesto usklajevanja in dogovarjanja, njegova učinkovitost je tudi kriterij za presojo dosežene ravni ekonomske demokracije.

9. MEdSINDIKALNO SODELOVANJE IN SOLIDARNOST

Svobodni sindikati si bomo prizadevali svoje cilje dosegati samostojno, vendar v povezavah z drugimi sindikalnimi organizacijami v Sloveniji – na vseh ravneh naše organiziranosti. To sodelovanje pa ne sme biti v škodo vplivu in ugledu Svobodnih sindikatov, ne sme zabrisati prepoznavnosti posameznih sindikatov in mora biti pregledno. Temelj mEdsindikalnega sodelovanja niso kaki višji cilji, ampak solidarnost med člani – delavci, brezposelnimi in upokojenci – za zavarovanje dosežene ravni ekonomsko-socialnih pravic in položaja vseh članov sindikatov.

Pri tem bomo Svobodni sindikati za uresničevanje svojih ciljev krepili in razvijali sodelovanje s sindikalnimi organizacijami drugih držav in mednarodnimi sindikalnimi organizacijami. To sodelovanje bomo uporabili tudi pri usklajevanju svojih interesov z drugima dvema socialnima partnerjema.

GOSPODARSKI IN SOCIALNI RAZVOJ

1. CILJ JE BOGATA DRŽAVA BOGATIH DRŽAVLJANOV

Gospodarski in socialni razvoj Slovenije ni sam sebi cilj, ampak mora ustvariti bogato državo z zadovoljnimi bogatimi posamezniki – delavci, delodajalci, kmeti, upokojenci, katerih bogastvo bo rezultat vseh dejavnikov razvoja; ne samo kapitala in dela, ampak tudi znanja, tehnologij, ekološko neoporečnih človekovih proizvodnih, poslovnih in delovnih aktivnosti in demokratičnega političnega in ekonomskega odločanja.

Ta osrednji cilj pa je moč doseči le z učinkovitim gospodarstvom, z gospodarskimi subjekti, ki bodo usposobljeni in pripravljeni za konkurenčni boj na svetovnem trgu kapitala, znanja, blaga. Gospodarstvo in gospodarski subjekti pa se ne bodo mogli usposobiti za prodor na tuje trge, če bodo svojo konkurenčnost in sposobnost gradili le na plačah delavcev. Delavci ne morejo biti edini nosilci bremen vseh razvojnih težav.

Država mora opredeliti kriterije za pospeševanje gospodarskega razvoja, še zlasti pa mora opredeliti gospodarske dejavnosti, ki jih bomo v Sloveniji zaradi primerjalnih prednosti in strukturnih razlogov razvijali. Pri tem pa je treba spoštovati tudi mednarodne dogovore in pogodbe.

Vzpostaviti je treba mehanizme in zagotoviti sredstva, ki bodo spodbujala ekonomsko smotno in učinkovito gospodarjenje s kapitalom oziroma proizvodnimi, delovnimi in poslovnimi zmogljivostmi. Pri tem pa je treba v celoti zagotoviti tudi socialno funkcijo

kapitala. Za doseg tega je treba na narodnogospodarski ravni uravnovežiti odhodke, na podjetniški ravni pa stroške posameznih produkcijskih tvorcev, še zlasti pa poceniti klasične funkcije države. V nobenem primeru pa to ne sme pomeniti zniževanja že sicer zelo nizke dogovorjene cene dela s kolektivnimi pogodbami.

2. KAPITAL MORA IMETI ZNANE LASTNIKE

Znano lastništvo mora biti eden izmed temeljnih instrumentov za učinkovitejšo gospodarstvo in hitrejši gospodarski razvoj. Lastniki in podjetniki morajo biti ekonomsko spodbujeni in motivirani, ne pa da se ustvarjajo monopoli. Pri tem pa je treba državno lastništvo gospodarskih subjektov omejiti, saj država ni bila, ni in tudi ne more biti uspešen gospodar. Država naj ohrani v svoji lasti tiste dele gospodarskih dejavnosti oz. tiste gospodarske subjekte, ki so neposreden in nujen pogoj za življenje in delo vseh državljanov, teh pogojev pa ni mogoče zagotoviti s privatiziranimi gospodarskimi subjekti. V dejavnostih in podjetjih, ki so ključnega pomena za obstoj in razvoj Slovenije, tuji kapital naj ne bi bil večinski.

3. ZAPOSLENI – DELOJEMALCI IN DELNIČARJI

Delavsko delničarstvo je eden izmed načinov za kontinuiran in stabilen gospodarski razvoj, ki naj delavcem zagotavlja tudi večjo gmotno in socialno varnost v tretjem življenjskem obdobju.

Toda: če se v podjetju odločijo, da bodo delavci postali delničarji, morajo delavci postati takšni delničarji, ki bodo imeli vpliv na sprejemanje najpomembnejših poslovnih in razvojnih odločitev. V nasprotnem primeru je bolje lastniške certifikate in denar naložiti v investicijski sklad. Delavsko delničarstvo je treba spodbujati ne le z zakonskimi, ampak tudi z ekonomskimi ukrepi in stimulacijami. Lastniški certifikati omogočajo začetek delavskega delničarstva, njegov nadaljnji razvoj pa je odvisen predvsem od interesov samih delavcev delničarjev.

4. PRESTRUKTURIRANJE GOSPODARSTVA JE NUJNOST

Prestrukturiranje gospodarstva je ena najpomembnejših nalog, ki slovenske delavce in nove generacije zaposlenih še čaka. Procesi prestrukturiranja morajo potekati programirano in usklajeno, tako da so rezultat tega novi gospodarski subjekti z novimi, tržno konkurenčnimi programi, ne pa povečanje števila brezposelnih. Država mora ustvariti pogoje za prestrukturiranje klasičnih industrijskih panog, katerih konkurenčne sposobnosti ni mogoče zagotoviti v sedanjem obsegu proizvodnje. Eden od teh pogojev pa mora biti tudi finančna udeležba države za uresničitev programov prestrukturiranja.

5. SOUPRAVLJANJE DELAVCEV JE NELOČLJIVI DEL EKONOMSKE DEMOKRACIJE

Soupravljanje delavcev je eden najpomembnejših projektov Svobodnih sindikatov. Sodelovanje delavcev pri upravljanju gospodarskih subjektov mora normativno in dejansko pripeljati na raven, da bosta vpliv kapitala in vpliv dela na sprejemanje najpomembnejših razvojnih in drugih za zaposlene pomembnejših odločitev uravnovežena. Privilegiranje kapitala ali dela ima negativne posledice za gospodarski razvoj, kar je dokazalo tudi samoupravljanje. Soupravljanje delavcev na podlagi dela je treba v podjetniški praksi uveljaviti v vseh z zakonom določenih oblikah in načinih in to povsod, kjer so izpolnjeni zakonski pogoji. Svobodni sindikati bomo izrabili vse možnosti, ki jih daje zakon, da bomo zagotovili kakovostno in uspešno delovanje svetov delavcev in delavskih predstavnikov v organih družb.

Dosledno bomo vztrajali, naj se ustavne določbe o sodelovanju delavcev pri upravljanju javnih zavodov zakonsko razčlenijo in udeležijo v praksi na smiselno enak način kot v gospodarskih subjektih.

6. PLAČE SO EKONOMSKA IN SOCIALNA KATEGORIJA

Plače so eno osrednjih delovnih področij Svobodnih sindikatov. Naš cilj, ki ga moramo doseči v naslednjih letih je, da bo plačilo za opravljeno delo zaposlenemu delavcu in njegovi družini zagotavljalo gmotno in socialno varnost ter stanovanje. Plača mora biti tolikšna da lahko z njo, z eno plačo delavska družina dostojno živi. Plača mora biti v dvojni funkciji: zadoščati mora socialnim in življenjskim potrebam delavca in njegove družine in biti mora plačilo za opravljeno delo, ki naj delavce spodbuja k še boljšemu in učinkovitejšemu delu.

Temeljni način za dogovarjanje o plačah so kolektivna pogajanja med delodajalci in sindikati. Država se jih lahko udeležuje le, kadar nastopa v vlogi delodajalca. Svobodni sindikati bomo storili vse, da bomo zagotovili tarifno avtonomijo sindikatov in delodajalcev ter uveljavili kolektivno pogodbo kot akt, s katerim so med drugimi pravicami določene tudi plače zaposlenih, in to ne samo v gospodarstvu, ampak tudi v javnem sektorju in za pretežni del zaposlenih v državnih organih. Pri tem bomo uveljavljali že ratificirane mednarodne konvencije, po potrebi pa predlagali tudi ratifikacijo novih.

Svobodni sindikati bomo vztrajali, naj se plače realno povečujejo za doseženi porast produktivnosti dela, nominalno pa za del

rasti življenjskih stroškov oz. drobnoprodajnih cen. Plače po teh dveh osnovah se praviloma povečujejo za naprej.

Kolikor mogoče dosledno bomo uveljavili načelo, naj se plača kot cena dela za enaka ozirama sorodna dela v približno enakih pogojih od panoge do panoge oz. od podjetja do podjetja v okviru panoge bistveno ne razlikuje. Večja poslovna uspešnost in učinkovitost zaposlenih oz. podjetja kot celote naj se izkazuje predvsem v večjem dobičku in v udeležbi zaposlenih na podlagi dela pri dobičku.

Poleg plač bomo ohranjali tudi vse dosedaj uveljavljene osebne prejemke in povračila. Ni namreč nobenih razlogov za njihovo ukinjanje.

Zajamčeno plačo je treba kot instrument socialne in materialne varnosti odpraviti, ker njena sedanja opredelitev in višina tej vlogi ne ustrežata več. Namesto zajamčene plače je treba kot instrument varovanja spodnje ravni plač uveljaviti minimalno plačo. Minimalne plače naj se določajo s kolektivnimi pogodbami, sklenjenimi za območje države. Spodnjo zagotovljeno raven minimalne plače pa naj določi država, ki je hkrati dolžna določiti tudi vire sredstev za njeno redno izplačevanje.

7. PANOŽNE KOLEKTIVNE POGODBE SO TEMELJNE

Kolektivne pogodbe panog morajo postati temeljna raven sklepanja kolektivnih pogodb. Z njimi se urejajo pravice, obveznosti in odgovornosti delodajalcev in delavcev. Splošne kolektivne pogodbe naj (p)ostanejo le izjema. Če pa se že bodo sklepale, naj se z njimi urejajo le posamezna, za vse zaposlene v državi pomembna vprašanja, ki jih je potrebno in smotno enako urediti. Podjetniške kolektivne pogodbe naj bodo nadgradnja panožnih kolektivnih pogodb in naj urejajo le vprašanja, ki s panožno kolektivno pogodbo niso urejena ali pa jih urejajo drugače in podrobneje, vedno pa ugodneje kot panožna kolektivna pogodba.

8. S POVEČEVANJEM ZAPOSLENOSTI DO VEČJE SOCIALNE VARNOSTI

Povečevanje števila delovnih mest in zaposlenih ter zmanjšanje števila brezposelnih na nujno raven sta med dolgoročnimi cilji gospodarskega razvoja. Svobodni sindikati si bomo kot del upravljalne strukture trga delovne sile prizadevali za sprejem takih ukrepov aktivne zaposlovalne politike, ki bodo spodbujali večje zaposlovanje. Tu gre za produktivno zaposlovanje pri proizvodnji blaga in opravljanju storitev, konkurenčnim tujim izdelkom in storitvam. Poleg klasičnih industrijskih panog je treba veliko bolj pospeševati razvoj storitvenih dejavnosti, za katere ima Slovenija tudi primerjalne prednosti, in razvoj malih gospodarskih enot.

9. TEHNOLOŠKI RAZVOJ JE GIBALO NAPREDKA

Tehnološki razvoj mora biti gibalno razvoja gospodarskih subjektov in gospodarstva v celoti. Z njim razumemo ne samo razvoj tehnologij, ampak tudi razvoj proizvodov, razvoj sredstev za proizvodnjo, razvijanje zdravju in okolju neškodljivih snovi in reprodukcijskih materialov, odpravo okolju škodljivih emisij, racionalno rabo energije, predelavo odpadkov in podobno. Država mora iz državnih virov sofinancirati tiste sestavine tehnološkega razvoja, ki jih tržno usmerjeno gospodarstvo ni sposobno financirati samo.

10. IZOBRAŽENI DELAVEC JE UČINKOVITEJŠI

Strokovno in poklicno usposabljanje delavcev je eden temeljnih pogojev za razvoj in učinkovitost posameznega gospodarskega subjekta, gospodarstva in države kot celote. Prav nizka strokovna izobrazenost zaposlenih je eden večjih strukturnih problemov v slovenskem gospodarstvu. Zato je nujno zagotoviti, da se bo lahko vsakdo po končanem obveznem šolanju vključil v strokovno oz. poklicno izobraževanje. Naš cilj pa mora biti, da bodo vse prihajajoče generacije pridobile določeno stopnjo strokovne izobrazbe oz. poklica z rednim šolanjem. Izjemno pomembno je zagotoviti večji interes delodajalcev za zaposlovanje strokovno izobraženih delavcev in sodelovanje delodajalcev pri financiranju njihovega šolanja (štipendiranje).

Veliko bolj kot dosedaj je treba uveljaviti izobraževanje odraslih. Pri tem moramo zagotoviti ustrezno mesto tako izobraževanju odraslih za pridobitev poklica kot njihovem funkcionalnemu izobraževanju. Med delodajalci in med zaposlenimi je treba uveljaviti prepričanje, da brez znanja in usposobljenosti ni gospodarskega in osebnega napredka.

11. DOBRO OBVEŠČEN DELAVEC JE BOLJŠI DELAVEC

Obveščanje delavcev je v širšem smislu del sodelovanja delavcev pri upravljanju. Svobodni sindikati si bomo prizadevali obveščanje delavcev kakovostno razviti, ker je le obveščen delavec ozaveščen delavec. Vztrajali bomo, naj se dosledno upoštevajo zakonske določbe in določbe v kolektivnih pogodbah o obveščanju. Posebno pozornost bomo posvetili načinom obveščanja. V vseh večjih delovnih kolektivih bomo poskusili ponovno uvesti pisno obveščanje delavcev z glasili in/ali informativnimi bilteni,

katerih izhajanje mora biti redno. Ta glasila pa bi morala prevzeti tudi del obveščanja o delu Svobodnih sindikatov.

12. DELO MORA POTEKATI V ZDRAVEM IN VARNEM DELOVNEM OKOLJU

Zdravo in varno delovno okolje mora postati nujna sestavina proizvodnih in delovnih procesov. V gospodarskih subjektih je treba zagotoviti bistveno višjo raven varstva pri delu, saj je sedanje stanje katastrofalno. Ponovno je treba uveljaviti – normativno in v praksi – organizirano strokovno delo na področju varstva pri delu in medicine dela v vsaki družbi, podjetju, zavodu in drugi obliki proizvodnje oziroma dela. Ukrepe za varno in zdravo delo ter za varno in zdravo delovno okolje je treba postaviti na raven, prilagojeno tehnološkemu razvoju in organizaciji dela in jih tudi uveljaviti. Svobodni sindikati si bomo prizadevali, da bi v vseh delovnih okoljih z uvajanjem metod sodobne organizacije dela odpravili vse tiste načine proizvodnje in dela, ki delavce najbolj fizično in psihično izčrpavajo.

13. ZA SKRAJŠEVANJE TEDENSKEGA DELOVNEGA ČASA

Skrajševanje polnega delovnega časa na 35 ur tedensko je eden od ciljev delovanja Svobodnih sindikatov. Prehod na 35-urni teden je treba zagotoviti s skupnim delovanjem vseh za razvoj proizvodnje in poslovanja pomembnih strok, še zlasti pa tehnoloških strok in organizacije dela. Skrajševanje delovnega časa zato ne sme pomeniti le poviševanja norm in drugih načinov ugotavljanja delovne uspešnosti, zmanjševanja plač in drugih prejemkov za polni delovni čas, povečevanje nadurnega dela in podobno.

14. NOČNO DELO NE SME BITI VEČ POTREBNO

Postopna odprava nočnega dela žensk in moških v industriji je eden od ciljev delovanja Svobodnih sindikatov. Človek je ustvarjen za to, da podnevi dela in ponoči spi. Če je bilo tri ali štiriizmensko delo še nedavno tega tehnološka in ekonomska nujnost, to sedaj v industriji ni več res. Zato si bomo prizadevali za odpravo večizmenskega dela, čim bodo izpolnjeni tehnološki in organizacijski razlogi za to. Še zlasti to velja za nočno delo. Dokler nočnega dela ne bo mogoče odpraviti, bomo za njegovo uvajanje uveljavljali enake pogoje, ne glede na to, ali gre za nočno delo žensk ali moških. V dejavnostih, kjer pa nočnega dela ni mogoče odpraviti, pa bomo vztrajali pri takšnih razmerah za njegovo opravljanje, da bo zaposlenim tako delo kar najbolj olajšano.

15. DELOVNO RAZMERJE ZA NEDOLOČEN ČAS

Delovno razmerje za nedoločen čas je in mora normativno in dejansko ostati temeljni način sklepanja delovnega razmerja. Le izjemoma in pod pogoji, ki so lahko določeni le z zakonom, se lahko z delavci sklepa delovno razmerje za določen čas. Riziko zaposlitve morajo nositi tako delodajalci kot delavci, to pa je mogoče zagotoviti le z zaposlitvijo za nedoločen čas.

16. DELOVNO RAZMERJE ZA POLNI DELOVNI ČAS

Delovno razmerje naj se sklepa za polni delovni čas. Le kadar je to v interesu delavca oz. delavke in delodajalca, se lahko delo opravlja s krajšim delovnim časom od polnega. Svobodni sindikati nasprotujemo širšemu uvajanju oblik dela s krajšim delovnim časom, ker se tako znižuje raven gnotne varnosti zaposlenih, morebitni riziki dela s krajšim delovnim časom pa prenašajo na delavce. Še zlasti obstaja nevarnost, da bo ta oblika dela zlorabljena pri zaposlovanju žensk, kar bomo Svobodni sindikati še posebej spremljali.

17. PRAVNO VARNOST DELAVCEV MORA ZAGOTOVITI DRŽAVA

Pravna varnost zaposlenih, ne glede na članstvo v sindikatu, je eden največjih pravnopolitičnih problemov Slovenije. Učinkovita inšpekcija dela in delovna sodišča morajo zagotoviti dosledno spoštovanje delovnopravne zakonodaje in kolektivnih pogodb. V Svobodnih sindikatih si bomo prizadevali, da bi se tako inšpekcije dela kot delovna sodišča kadrovske, materialne in prostorske usposobila za učinkovito izvajanje svojih nalog v skladu z novimi zakoni.

Prizadevali si bomo, da bi bila za varstvo socialno-ekonomskih pravic zaposlenih v Sloveniji uvedena institucija varuha človekovih pravic, ombudsmana.

K večji pravni varnosti zaposlenih pa lahko zelo prispeva tudi grožnja s sankcijami za kršitev delovnopravne zakonodaje in kolektivnih pogodb. Sankcije morajo biti tako visoke, da že s tem preventivno delujejo. Šele vsi trije dejavniki, zagrožene sankcije, nadzor in kaznovanje, bodo zagotovili večjo pravno varnost zaposlenih.

18. DAVČNA POLITIKA NE SME SIROMAŠITI DELAVCA

Davčni sistem in davčna politika morata zagotoviti, da bodo odmerjeni in plačani davki v skladu z ekonomsko močjo davčnih zavezancev in breme davkov pravično porazdeljeno na vse kategorije oz. sloje prebivalcev. Pri tem je treba uveljaviti načelo, da tisti, ki več ima in več ustvarja, plačuje tudi višje davke. Zato se

bomo Svobodni sindikati zavzemali, naj se ne obdavčujejo plače in drugi osebni prejemki do skupnega zneska v višini minimalne plače.

Davčni sistem in davčna politika morata spodbujati ustvarjanje novih delovnih mest, novo zaposlovanje in nove investicije. Zato je treba uveljaviti sistem stimuliranja z davčnimi olajšavami za vsako investicijsko ali kapitalno naložbo, ne glede na vir sredstev. Tudi tako je treba krepiti socialno funkcijo kapitala.

Svobodni sindikati si bomo prizadevali za relativno zmanjševanje prispevkov in drugih obremenitev iz bruto plač in na bruto plače, da bi se na ta način razbremenjevala cena dela kot produkcijski strošek.

SOCIALNA VARNOST IN ŽIVLJENJSKI POGOJI

1. SOCIALNO VARNOST NAJ ZAGOTAVLJA DOGOVORJENA CENA DELA ZA OPRAVLJENO DELO

Vsakemu mora biti omogočeno, da z delom in dogovorjeno ceno dela zagotovi sebi in svoji družini socialno varnost, ki ne bo ogrožala zdravja in življenja. Šele če si je z delom ne more zagotoviti, je upravičen do pomoči države, razen v primerih, ko njena pomoč ni povezana s socialnim položajem (univerzalni otroški dodatek).

2. Z AKTIVNO POLITIKO ZAPOSLOVANJA DO VEČJE SOCIALNE VARNOSTI

Svobodni sindikati si bomo prizadevali za ustvaritev pogojev, da bi si lahko vsakdo sam zagotavljal socialno varnost. Prvi pogoj so nova delovna mesta. Z ukrepi aktivne politike zaposlovanja je potrebno dodatno stimulirati odpiranje novih delovnih mest in novo zaposlovanje, zlasti prvih iskalcev zaposlitve in trajneje brezposelnih. Zaposlovanje pripravnikov mora biti skupna skrb države in delodajalcev. Dograditi je treba sistem sofinanciranja pripravništva in sicer tako, da bosta država in delodajalec nosila vsak polovico stroškov pripravništva, vključno s stroški za mentorja in strokovne izpite, s čimer se bo kakovost pripravništva lahko le izboljšala. Prizadevali si bomo, da bi bilo volontersko pripravništvo le izjema.

Pravice brezposelnih je treba zakonsko urediti tako, da bo vsak začasno brezposelni najkasneje v treh mesecih po prijavi na zavodu vključen v ustrezne programe oziroma ukrepe aktivne politike zaposlovanja. Zavod za zaposlovanje pa se mora usposobiti za izvajanje teh nalog.

Svobodni sindikati si bomo prizadevali, da bi se sredstva za zaposlovanje zbirala ločeno od drugih proračunskih sredstev in da bi z njimi v skladu s sprejetim proračunom države in sprejeto politiko zaposlovanja upravljal upravni odbor republiškega zavoda za zaposlovanje.

3. POKOJNINA MORA BITI SORAZMERNNA PLAČI IN PLAČANIM PRISPEVKOM ZAVAROVANCA

Pokojninsko zavarovanje mora kolikor mogoče dosledno izpeljati načelo, da naj bo pokojnina, ki jo upravičenec prejema, sorazmerna višini plače, ki jo je prejemal v zavarovalnem obdobju, in plačanim prispevkom za pokojninsko zavarovanje. Obvezna zavarovanja delojemalcev, delodajalcev, kmetov in drugih zavarovanih skupin in njihovi skladi je treba ločiti in solidarnost uveljavljati samo v okviru posameznih obveznih zavarovanj oz. skladov.

Najnižja pokojnina za polno zavarovalno dobo mora biti tolikšna, da upravičencu in njegovi družini omogoča normalno življenje, ne more pa biti višja od minimalne plače po kolektivni pogodbi. Pri tem je iz obveznega zavarovanja možno določiti le take razpone med najnižjo in najvišjo pokojnino, ki jih posamezni pokojninski sklad lahko realizira ob dogovorjeni prispevni stopnji.

Svobodni sindikati si bomo prizadevali za omejevanje novega beneficiranja delovnih mest. Delodajalci so dolžni delo in delovno mesto organizirati in opremiti s sredstvi za varno in zdravo delo, tako da bo vsak zaposleni lahko opravljal delo z normalnim delovnim angažiranjem in brez nevarnosti za zdravje in življenje. S tem pa ne bo več potrebe po novih benefikacijah.

4. VEČJA SKRB ZA INVALIDE

Invalidsko zavarovanje mora biti v načelu urejeno tako, da bodo povzročitelji invalidnosti nosili največjo odgovornost – tudi materialno – za povzročeno delno ali popolno izgubo delovne zmožnosti.

Invalidsko zavarovanje naj tudi prevzame večjo odgovornost za rehabilitacijo in usposobitev invalidov za njihovo čimprejšnjo vključitev v delo ter s tem zmanjša pritisk na priznavanje invalidnosti oz. invalidsko upokojevanje. Rehabilitacija mora postati pravilo, zato je v Sloveniji treba zgraditi mrežo rehabilitacijskih zavodov.

Svobodni sindikati si bomo prizadevali, da bi bil v zakonodaji in praksi uveden kvotni sistem zaposlovanja invalidov in na ta način zagotovljeno njihovo vključevanje v delo. Kvotni sistem naj invalidom omogoči njihovo vključitev v normalna delovna okolja in tako

nadomesti sedanji, pogosto asocialni sistem zaposlovanja invalidov v invalidskih podjetjih.

5. OSNOVNO ZDRAVSTVENO VARSTVO MORA BITI JAVNA SLUŽBA

Na področju zdravstvenega zavarovanja bomo Svobodni sindikati nasprotovali nadaljnjemu zmanjševanju obsega pravic iz obveznega zdravstvenega zavarovanja in njihovem prenašanju na prostovoljno dodatno zdravstveno zavarovanje.

Svobodni sindikati nasprotujemo večjemu obsegu privatizacije osnovnega zdravstvenega varstva in vztrajamo, naj sedanji javni dispizerski sistem ostaja pretežen sistem. Država mora zagotoviti tako mrežo javnega osnovnega zdravstvenega varstva, da bo dostopna vsem državljanom. S tem tudi varujemo delovna mesta v javnih zdravstvenih zavodih.

6. STANOVANJSKI PROBLEMI NE SMEJO OSTATI NEREŠENI

Ponovno je treba ustvariti možnosti, da si bo lahko delavec v svojem delovnem veku sam rešil svoj stanovanjski problem. Svobodni sindikati smo prepričani, da se ne država ne delodajalci ne morejo odreči svojemu delu odgovornosti za to. Država pa mora poleg tega zagotavljati sredstva tudi za neprofitna najemna in socialna stanovanja. Še posebej je treba poskrbeti za reševanje stanovanjskih problemov mladih družin. Rast neprofitnih najemnin ne bi smela biti večja od rasti inflacije, pri čemer neprofitna najemnina ne more preseči tretjine dohodka družine.

7. DELAVCU MED DELOM TOPEL OBROK

Svobodni sindikati moramo ponovno okrepiti delovanje na področju zagotavljanja organizirane prehrane med delovnim časom, zlasti toplih obrokov. To je v sedanjih razmerah, ko vse dejavnosti, ki niso proizvodnja dobrin ali poslovanje, izločamo kot nepotrebne iz podjetij, še posebno zahtevna naloga. V podjetjih se ne zavedajo, da je organizirana prehrana med delom eden izmed pogojev za boljše delo in doseganje boljših delovnih in s tem poslovnih rezultatov. To velja tako za gospodarske, kot tudi za negospodarske dejavnosti. Organizirana prehrana med delom v lastni organizaciji ali v javnih gostinskih obratih bo še pridobila pomen zaradi uvajanja najrazličnejših oblik giblivega in deljenega delovnega časa, ob katerem zaposleni nimajo več možnosti, da bi si prehranjevanje oz. glavni dnevni obrok organizirali doma.

8. KULTURA, ODDIH, REKREACIJA IN ŠPORT

Napačno bi bilo, če bi zanemarili aktivnosti, ki sicer ne sodijo med temeljne naloge delovanja sindikatov, so pa lahko za člane sindikatov zelo pomembne. Aktivnosti na področju kulture, oddiha, rekreacije in športa bodo v marsikaterem okolju postale nepogrešljiva sestavina delovanja sindikata.

Aktivnosti zaposlenih in članov sindikata na tem področju bi morale biti predvsem skrb delodajalcev, saj neposredno vplivajo na pripravljenost delavcev za doseganje boljših delovnih in poslovnih rezultatov.

Kulturno delovno okolje, možnosti kulturnega delovanja odpirajo članom sindikatov in zaposlenim možnost krepitve kulturne zavesti, pripadnosti kolektivu, nenazadnje pa prispevajo k imidžu podjetja in s tem k njegovi večji poslovni uspešnosti.

Plačani letni dopust ni sindikalna kaprica, ampak nujna potreba vsakega zaposlenega. Toda delavcu je treba omogočiti, da ta plačani letni dopust tudi izrabljuje za to, da se odpočije. To pa je mogoče le na organiziran način – v lastnih počitniških zmogljivostih ali pa v ustrezno organiziranih oblikah dopustovanja. Svobodni sindikati bomo še naprej razvijali aktivnosti, ki naj članom zagotovijo organiziran način izrabe plačanega letnega dopusta.

Rekreacija in šport sta zelo obsežno in pomembno področje delovanja zaposlenih, zato si bomo Svobodni sindikati prizadevali, da se vrnete v podjetja in zavode.

Napačna je predstava, da je ekonomsko uspešno samo tisto delovanje na teh področjih, ki pomeni sponzoriranje znanih kulturnih, športnih in drugih kolektivov ali prireditev. To »sponzoriranje« je treba začeti pri lastnih delavcih, saj se bodo ekonomski učinki prav v podjetju najprej pokazali z boljšim delom in prizadevanjem za doseganje boljših rezultatov.

SINDIKATI IN ORGANI SOCIALNE IN PRAVNE DRŽAVE

1. NAŠ ODNOS DO PARLAMENTA

Svobodni sindikati samostojno, po potrebi pa tudi skupaj z drugimi sindikalnimi centralami, uveljavljamo svoja stališča in predloge v organih socialne in pravne države. Zlasti se bomo angažirali v državnem zboru in državnem svetu.

Svobodni sindikati se samostojno opredeljujemo do vseh vprašanj, še zlasti pa do predlogov zakonov in drugih odločitev, ki jih obravnava in sprejema državni zbor in ki kakorkoli posegajo v pravice in položaj članov sindikatov – zaposlenih, brezposelnih in upokoencev. Svoja stališča bomo uveljavljali neposredno v delovnih telesih državnega zbora in posredno preko v zboru zastopanih političnih strank oziroma posameznih poslancev.

Pri obravnavi in odločanju o vprašanih, ki neposredno zadevajo sindikate in njihove člane, bomo sodelovali s političnimi strankami, ki bodo pripravljene v parlamentarnem postopku uveljavljati naša stališča in predloge.

Ko bo šlo za ključne interese sindikatov in njihovih članov, pa bomo uporabili tudi možnosti, ki nam jih nudita ustava in zakon, ter zbrali ustrezno število podpisov za predlaganje zakonskih rešitev oziroma za izvedbo referendumov.

Nosilci uveljavljanja predlogov Svobodnih sindikatov in njihovih stališč do predlogov odločitev v državnem svetu bodo predstavniki delojemalcev. Ti morajo predstavnike drugih interesov v svetu z argumenti prepričati, da sprejmejo stališča in predloge Svobodnih sindikatov kot stališča in predloge sveta.

Preko predstavnikov delojemalcev bomo Svobodni sindikati uveljavljali tudi druge svoje pobude in vprašanja, pomembna za sindikate in njihove člane – zaposlene, brezposelne in upokoence.

2. SODELOVANJE V ORGANIH UPRAVLJANJA ZAVODOV ZA PODROČJE SOCIALNEGA ZAVAROVANJA

S strokovno podprtim in argumentiranim delovanjem bomo krepili svoj položaj v tripartitno sestavljenih organih upravljanja zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, Zavoda za zdravstveno zavarovanje in Republiškega zavoda za zaposlovanje. V njih bomo dosledno zastopali interese sindikatov in njihovih članov, ki jih v teh organih zastopamo. Uveljavljali pa bomo zahtevo, naj se odločanje v teh zavodih decentralizira in prenese bližje zavarovancem – na enote, ki so po območjih. Na organih teh enot pa je prav tako potrebno uveljavljati soodločanje na enak način kot na ravni zavoda.

3. SODELOVANJE Z VLADO REPUBLIKE SLOVENIJE IN DRUGIMI DRŽAVNIMI ORGANI

Svobodni sindikati bomo razvijali in krepili zlasti strokovno sodelovanje z vlado in ustreznimi ministrstvi pri pripravi za sindikate pomembnih odločitev, bodisi neposredno, bodisi preko ekonomsko-socialnega sveta. Tudi tu si bomo prizadevali, da bi bili že v pripravljanje odločitev vključeni strokovnjaki vseh treh socialnih partnerjev.

Zelo pomembno je tudi sodelovanje z organi nadzora, zlasti inšpekcijami, pri odkrivanju in sankcioniranju kršitev pravic članov sindikatov iz dela in delovnega razmerja.

4. NAŠ ODNOS DO DELODAJALSKIH ORGANIZACIJ

V pogajanjih z združenji delodajalcev bomo dosledno uveljavljali interese svojih članov in se pri tem opirali zlasti na moč stroke in argumentov.

Ne glede na nasprotujoče si interese delodajalcev in sindikatov si bomo prizadevali, da bi se ti interesi usklajevali predvsem z dogovarjanjem in sporazumevanjem, strpno in brez pritiskov in medsebojnih zaostrovanj.

Svobodni sindikati si bomo prizadevali, da bi bili medsebojni odnosi z delodajalci oz. njihovimi organizacijami in vseh ravneh sodelovalni, v duhu medsebojnega spoštovanja in moči argumentov. Nasprotovali bomo enostranskim ukrepom, ki ne bodo utemeljeni z resnimi razlogi.

Le izjemoma, če demokratične poti in sredstva za doseg ciljev delovanja sindikatov ne bodo učinkovita, bomo uporabili druga sredstva, ki jih uporabljajo sindikati v demokratičnih družbah. Gre za razne oblike pritiskov in protestov, če bo potrebno, pa bomo organizirali tudi stavke.

5. NAŠ ODNOS DO DRUGIH SINDIKALNIH ORGANIZACIJ

Z drugimi sindikalnimi organizacijami oz. sindikalnimi centralami bomo za skupen nastop pri uveljavljanju sindikalnih interesov usklajevali stališča in predloge ter pri tem izhajali iz lastnih stališč in predlogov. Pred skupnim nastopom oziroma po njem pa bomo politično in strokovno ocenili možnosti za uspeh oz. dosežene rezultate ter tako stalno izgrajevali svojo strategijo delovanja v slovenskem političnem, gospodarskem in kulturnem prostoru.

STATUT

ZVEZE SVOBODNIH SINDIKATOV SLOVENIJE

TEMELJNA NAČELA

1. člen

Zveza svobodnih sindikatov Slovenije (v nadaljevanju: Zveza) je zveza sindikatov dejavnosti in interesnih oblik sindikalne organiziranosti, ki so organizirani za območje države Slovenije (v nadaljevanju: sindikati).

Zveza je demokratična organizacija, ki zastopa skupne družbene, gospodarske, socialne in kulturne interese sindikatov in je neodvisna od parlamenta, vlade, organizacij delodajalcev, političnih strank in verskih skupnosti.

2. člen

Zveza deluje v skladu s programom in tem statutom po načelih solidarnosti in vzajemnosti ter pri tem spoštuje ustavo, mednarodne konvencije in načela sodobne pravne države.

Zveza deluje za večjo gmotno, socialno in pravno varnost članov sindikatov, zaposlenih, brezposelnih in upokojenev, za svobodo sindikalnega organiziranja in delovanja, za krepitev miru in sodelovanja med narodi, za sestranski demokratični, gospodarski in družbeni razvoj Slovenije in njeno vključevanje v evropske integracijske procese ter pri tem sodeluje s sindikalnimi in delodajalskimi organizacijami oziroma njihovimi združenji.

Zveza sodeluje s sindikalnimi organizacijami drugih držav ter mednarodnimi sindikalnimi, vladnimi in nevladnimi organizacijami.

NAČELA ORGANIZIRANJA IN NALOGE

3. člen

Organiziranost Zveze temelji na panožnem načelu. Interesno obliko sindikalnega organiziranja lahko člani ustanovijo za izražanje in uveljavljanje posebnih interesov, ki jih ne morejo izražati preko sindikatov dejavnosti ali ki nimajo podlage za organiziranje v sindikat dejavnosti.

Sindikati delujejo samostojno na podlagi svojih programov in statutov ter programa in statuta Zveze.

Za izvajanje nalog sindikatov in potreb članstva se na območni ravni organizirajo območne uprave Zveze.

4. člen

Zveza izvaja predvsem naslednje naloge:

1. usklajevanje skupnih interesov sindikatov in njihovo zastopanje v državnem zboru, vladi, organizacijah delodajalcev in drugih institucijah države na naslednjih področjih:

- politična in gospodarska ureditev države,
- ekonomske in socialne pravice in položaj delavcev,
- normativna ureditev pravic in položaja delavcev z mednarodnimi konvencijami, zakoni in drugimi predpisi,
- gospodarski razvoj, ekonomska in socialna politika ter tarfna politika,

– razvoj sistema kolektivnih pogodb in drugih načinov urejanja medsebojnih odnosov med delodajalci in delojemalci,

– zagotavljanje sistema pravnega varstva delavcev, brezposelnih in upokojenev;

2. volitve predstavnikov in zastopanje skupnih interesov v državnem svetu;

3. volitve predstavnikov in zastopanje interesov članov sindikatov v organih zavodov in drugih institucij na ravni države ter na lokalni ravni;

4. zagotavljanje enotnega sistema pravnega varstva in nudenja pravne pomoči članom sindikatov;

5. razvijanje solidarnosti in vzajemnosti ter usklajevanje interesov v Zvezi;

6. usklajevanje, organiziranje in izvajanje različnih oblik sindikalnega boja posameznih ali vseh sindikatov, združenih v Zvezo, na podlagi predhodno sprejetih odločitev v sindikatih;

7. razvoj in uresničevanje sistema sodelovanja delavcev pri upravljanju;

8. razvoj sindikalnega gibanja, socialnega partnerstva in organiziranosti sindikata;

9. razvoj sistema sindikalnega izobraževanja in usposabljanja;

10. sodelovanje s sindikati in njihovimi združenji v državi in tujini.

ČLANSTVO

5. člen

Člani Zveze so sindikati dejavnosti in interesne oblike sindikalne organiziranosti, ki sprejemajo program in statut Zveze.

Statuti sindikatov ne morejo biti v nasprotju s statutom Zveze.

6. člen

O sprejemu novega sindikata v Zvezo odloča letna konferenca Zveze z večino vseh članov. Nov sindikat je lahko sprejet v Zvezo, če sprejema njen program in statut in če v Zvezi ni sindikata enake dejavnosti.

Sindikati, združeni v Zvezo, morajo spoštovati statut in sklepe organov Zveze, sicer so lahko izključeni s sklepom letne konference Zveze. Letna konferenca Zveze sprejme odločitev o izključitvi z večino vseh članov.

Izstop sindikata iz Zveze je možen samo ob koncu koledarskega leta po šestmesečnem opovednem roku.

Izključeni sindikat oziroma sindikat, ki je izstopil iz Zveze, izgubi vse pravice do premoženja Zveze.

ORGANI ZVEZE

7. člen

Organi Zveze so:

- kongres,
- letna konferenca,
- predsedstvo,
- nadzorni odbor.

Kongres

8. člen

Kongres je najvišji organ Zveze in se sklicuje vsako četrto leto.

Kongres skliče predsedstvo Zveze.

Sklic kongresa ter sestavo in izvolitev delegatov določi predsedstvo s sklepom.

Delegati imajo mandat do naslednjega kongresa.

9. člen

Kongres:

- sprejema program Zveze in druge programske dokumente,
- sprejema poročilo o delu Zveze,
- sprejema poročilo nadzornega odbora,
- sprejema statut Zveze oziroma njegove spremembe in dopolnitve,
- voli predsednika Zveze in člane nadzornega odbora,
- obravnava in sprejema druge pomembne dokumente, ki mu jih predloži predsedstvo oziroma sindikati.

Letna konferenca

10. člen

Letno konferenco sestavljajo:

- člani, ki jih izvolijo sindikati in sicer vsak sindikat izvoli na 10.000 članov enega člana letne konference, s tem da izvoli vsak sindikat najmanj enega člana,
- predsednik Zveze,
- generalni sekretar Zveze,
- člani predsedstva Zveze,
- glavni sekretarji območnih uprav.

11. člen

Letna konferenca zlasti:

- obravnava sindikalnopolitična in organizacijska vprašanja,
- obravnava vprašanja gospodarskega in političnega razvoja v državi, pomembna za sindikate,
- obravnava splošna vprašanja v zvezi s socialnim in materialnim položajem delavcev,
- obravnava vprašanja medsindikalnih odnosov v Zvezi in odnosov z drugimi sindikalnimi organizacijami v državi in tujini,
- opravlja nadomestne volitve med dvema kongresoma,
- odloča o sprejemu in izključitvi sindikata iz Zveze in ureditvi razmerij pri izstopu sindikata iz Zveze,
- imenuje in razrešuje generalnega sekretarja in člane predsedstva, ki niso člani po funkciji,
- sprejema poslovnik o svojem delu,
- sprejema spremembe in dopolnitve programa in statuta Zveze,
- odloča o drugih vprašanjih, pomembnih za sindikate in članstvo.

Izredna konferenca

12. člen

Za obravnavo in odločanje o najpomembnejših vprašanjih iz prejšnjega člena lahko predsedstvo skliče izredno konferenco Zveze.

Predsedstvo mora sklicati izredno konferenco, če to zahteva najmanj tretjina sindikatov, ki imajo več kot polovico celotnega števila članov.

Predsedstvo v sklepu o sklicu izredne konference določi njeno sestavo.

Predsedstvo

13. člen

Predsedstvo sestavljajo:

- predsednik Zveze,
 - generalni sekretar Zveze in člani predsedstva, zadolženi za posamezna delovna področja,
 - predsedniki sindikatov, ki imajo lahko svoje namestnike.
- Število, sestavo in delovna področja članov predsedstva iz druge alineje prejšnjega odstavka določi letna konferenca na predlog predsednika Zveze. Člani predsedstva, zadolženi za posamezna delovna področja, so za svoje delo odgovorni predsedniku Zveze.

14. člen

Naloge in pristojnosti predsedstva so:

- usklajuje delovanje v Zvezo združenih sindikatov pri izvajanju skupnih nalog,
- sprejema skupne podlage za pripravo in sklepanje kolektivnih pogodb,
- odloča o sklepanju splošnih kolektivnih pogodb,
- sprejema ukrepe in usmeritve za usklajeno delovanje sindikatov na področju sodelovanja delavcev pri upravljanju,

- sprejema sklepe in oblikuje stališča in predloge k zakonom in drugim dokumentom, ki jih obravnavajo državni zbor, državni svet, vlada, organizacije delodajalcev in druge institucije na ravni države,
- sproža postopke pred ustavnim sodiščem,
- izvaja volilne in kadrovske postopke ter oblikuje usmeritve za delovanje predstavnikov Zveze v državnem svetu in drugih institucijah na ravni države,
- na podlagi predhodnih odločitev in pooblastil sindikatov odloča o napovedi in izvedbi splošne stavke,
- sprejema odločitve o izvajanju drugih oblik sindikalnega boja,
- določa območne uprave in njihove teritorialne meje,
- sprejema usmeritve za delo območnih uprav,
- posreduje v sporih med sindikati oziroma med sindikati in območnimi upravami,
- sprejema usmeritve in programe strokovnega izobraževanja in sindikalnega usposabljanja,
- sprejema pravilnike in druge akte Zveze,
- odloča o ustanavljanju družb in drugih oblik delovne in poslovne organiziranosti za uresničevanje programa in interesov članov sindikatov,
- odloča o oblikovanju namenskih skladov,
- sprejema finančni načrt in letni obračun Zveze,
- sprejema poslovnik o svojem delu,
- obravnava druga aktualna vprašanja, ki zadevajo materialni in socialni položaj delavcev.

15. člen

Na sejah predsedstva lahko, glede na obravnavano tematiko, sodelujejo tudi glavni sekretarji območnih uprav, ki imajo le svetovalni glas.

Nadzorni odbor

16. člen

Nadzorni odbor šteje sedem članov in opravlja naslednje naloge:

- nadzira zbiranje in porabo sindikalne članarine,
- izvaja revizije finančno-materialnega poslovanja in predlaga sankcije v primeru ugotovljenih nepravilnosti,
- sodeluje z zunanjimi organi finančne kontrole in revizije,
- nadzira odvajanje sindikalne članarine v skladu s sprejetimi akti,
- kontrolira letni zaključni račun Zveze in območnih uprav,
- o svojih ugotovitvah enkrat letno poroča letni konferenci, vsaka štiri leta pa kongresu.

Nadzorni odbor izmed svojih članov izvoli predsednika in njegovega namestnika.

Predsednik

17. člen

Predsednik Zveze predstavlja in zastopa Zvezo in je odgovoren za izvajanje sprejetih sklepov organov Zveze.

Predsednik Zveze je predsednik predsedstva. Predsednika v času njegove odsotnosti nadomešča član predsedstva, ki ga določi predsednik.

V primeru prenehanja funkcije predsednika med kongresoma se na letni konferenci opravijo nadomestne volitve, in sicer s predhodnim soglasjem večine sindikatov.

Generalni sekretar

18. člen

Generalni sekretar Zveze organizira izvajanje sprejetih sklepov organov Zveze. Pri tem zastopa Zvezo navznotraj in navzven.

Generalni sekretar odloča o organizacijskih, kadrovskih in finančnih zadevah Zveze v skladu s tem statutom in drugimi akti Zveze.

Območna uprava Zveze

19. člen

Območna uprava je oblika sindikalne organiziranosti za izvajanje skupnih nalog Zveze in sindikatov na območju.

V območni upravi se izvajajo zlasti naslednje naloge:

- nudenje strokovne pomoči pri delovanju sindikatov v družbah, zavodih in drugih oblikah delovnega in poslovnega organiziranja,
- sodelovanje in nudenje strokovne pomoči pri sklepanju kolektivnih pogodb v družbah in zavodih ter pri nadzoru nad njihovim izvajanjem,
- nudenje strokovne pomoči sindikalnim zaupnikom in sindikatom v družbah in zavodih ter njihovo zastopanje po pooblastilu,
- nudenje strokovne pomoči pri volilnih postopkih in delu svetov delavcev, delavskih zaupnikov in predstavnikov delavcev v organih družb in zavodov,
- nudenje pravne pomoči članom sindikatov in sindikatom v družbah in zavodih,
- uveljavljanje interesov članov sindikatov pri lokalnih oblasteh,
- organizacijska in strokovna pomoč pri staskah,
- organiziranje aktivnosti na področju kulture, oddiha in rekreacije,
- druge z aktom o organiziranosti in drugimi akti določene naloge Zveze in sindikatov.

Območna uprava zagotavlja strokovni servis za izvajanje navedenih nalog za člane sindikatov in sindikate, ki so člani Zveze.

20. člen

Za delovanje območne uprave so obvezujoči sklepi organov Zveze in sindikatov, njeno delo pa usmerja in nadzira predsedstvo Zveze.

21. člen

Za delovanje območne uprave je odgovoren glavni sekretar območne uprave, ki ga s predhodnim soglasjem predsedstva Zveze izvoli konferenca območne uprave.

Konferenco območne uprave sestavljajo izvoljeni predstavniki sindikatov, ki delujejo na območju.

22. člen

Število območnih uprav in njihove teritorialne meje določi skladno s kriteriji, opredeljenimi v aktu o organiziranosti, predsedstvo Zveze.

23. člen

Notranja organiziranost območne uprave se določi s pravili, ki jih s predhodnim soglasjem predsedstva Zveze sprejme konferenca območne uprave.

SPREJEMANJE ODLOČITEV

24. člen

Pri sprejemanju odločitev v organih Zveze mora biti navzoča večina članov organa. Odločitev je sprejeta, če je zanjo glasovala večina prisotnih članov, razen če ni s tem statutom določena drugačna večina.

25. člen

Organi Zveze določijo način svojega dela s poslovníkom.

26. člen

Za sprejemanje posameznih odločitev lahko predsedstvo Zveze razpiše sindikalni referendum. Način sprejemanja odločitev na referendumu določi predsedstvo s sklepom.

VOLITVE

27. člen

Pri kandidacijskih in volilnih postopkih v Zvezi se upoštevajo naslednji kriteriji:

- članstvo v sindikatu, ki je član Zveze,
- ugled in zaupanje med člani sindikatov,
- strokovnost in usposobljenost kandidata za prevzem predlagane funkcije,
- dosedanje vključevanje v aktivnosti in uveljavljanje interesov sindikatov in njihovih članov,
- sprejemanje programa Zveze in izoblikovan osebni pogled na načine njegovega uveljavljanja,
- sposobnost zaznavanja in definiranja realnih problemov, organiziranja in vodenja demokratične razprave in pripravljenost za sprejemanje argumentiranih predlogov in stališč drugih.

28. člen

Mandat organov Zveze traja 4 leta. Mandat nosilcev funkcij in članov organov je enak mandatu organa.

Nosilci funkcij in člani organov so lahko izvoljeni večkrat zapored.

Postopki kandidiranja in volitev se določijo s sklepom predsedstva Zveze.

STROKOVNA SLUŽBA

29. člen

Strokovna, administrativno-tehnična in druga opravila za Zvezo in sindikate se opravljajo v skupni strokovni službi. Organiziranost skupne strokovne službe, medsebojne odnose in način njenega financiranja določa predsedstvo Zveze.

OBVEŠČANJE

30. člen

Zveza deluje javno in o svojem delu obvešča člane sindikatov in javnost.

FINANCIRANJE

31. člen

Zveza financira svojo dejavnost po načelih samofinanciranja s članarino in drugimi prihodki.

32. člen

Delež sindikalne članarine za financiranje Zveze določi letna konferenca Zveze s sklepom.

Delovanje območnih uprav financirajo sindikati z deležem sindikalne članarine, ki ga določi predsedstvo Zveze po predhodnem posvetovanju s sindikati in območnimi upravami.

33. člen

V zvezi se poleg načela samofinanciranja uveljavlja tudi načelo solidarnosti in vzajemnosti, in sicer:

- z zagotavljanjem enakega obsega pravic vsem članom sindikatov v območni upravi,
- med sindikati na podlagi skupno dogovorjenih kriterijev, ki jih sprejme predsedstvo Zveze oziroma sindikati, med katerimi se izvaja solidarnost in vzajemnost.

34. člen

Zveza lahko samostojno ali skupaj z drugimi ustanavlja namenske sklade.

35. člen

Podrobnejša določila o načinu financiranja in finančno-materialnega poslovanja Zveze in območnih uprav določa pravilnik o financiranju in finančno-materialnem poslovanju.

ZNAKI IN ODLIČJA

36. člen

Znak Zveze je sestavljen iz treh, medsebojno povezanih in stiliziranih črk »S«, ki simbolizirajo tri lipove liste. Črke so rdeče barve, obkrožene

z belim pasom in črno konturo. Pod znakom ali ob njem je napis: Zveza svobodnih sindikatov Slovenije.

37. člen

Zastava Zveze je rdeča z znakom Zveze. Razmerje med širino in dolžino zastave je ena proti tri. Znak je v levem gornjem delu zastave.

38. člen

Odličja in priznanja Zveze določi letna konferenca Zveze.

Predsedstvo Zveze podrobneje uredi postopek in način podeljevanja odličij in priznanj s posebnim pravilnikom.

PРАВNA OSEBA

39. člen

Zveza in območne uprave so pravne osebe.

40. člen

Skrajšana oznaka za Zvezo svobodnih sindikatov Slovenije je ZSSS.

41. člen

Sedež Zveze je v Ljubljani, Dalmatinova 4.

42. člen

Zveza in območne uprave imajo svoj žig.

Žig Zveze je okrogle oblike s premerom 30 mm. Na obodu ima napis Zveza svobodnih sindikatov Slovenije, v sredini pa znak.

Žigi območnih uprav so okrogle oblike s premerom 30 mm. Na obodu je napis Zveza svobodnih sindikatov Slovenije, v sredini je znak Zveze, pod njim pa naziv območne uprave.

PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

43. člen

Območne uprave uskladijo način delovanja in organiziranost s tem statutom najkasneje v šestih mesecih od njegovega sprejema.

44. člen

Do sprejema sklepov iz 32. člena tega statuta in pravilnika iz 35. člena tega statuta velja in se uporablja pravilnik o financiranju in finančno-materialnem poslovanju ZSSS.

45. člen

Zveza, sindikati in njihove oblike sindikalnega organiziranja ter območne uprave so pravni nasledniki organizacij in organov Zveze sindikatov Slovenije.

46. člen

Ta statut razlaga predsedstvo Zveze.

47. člen

Ta statut je bil sprejet na 2. kongresu Zveze 3. decembra 1994 in začne veljati z dnem sprejema.

S sprejemom tega statuta preneha veljati statut, sprejet na 1. kongresu Zveze 7. aprila 1990 in dopolnjen na 1. konferenci Zveze 6. aprila 1991.

OBRAZLOŽITEV

Družbene razmere, ki smo jim priča po 1. kongresu Zveze svobodnih sindikatov Slovenije in ki se izražajo predvsem v lastninskem preoblikovanju podjetij in družb, podpiranju javnih zavodov in gospodarskih javnih služb ter uvedbi sodelovanja delavcev pri upravljanju, zahtevajo, da jim tudi sindikati, zaradi večje učinkovitosti svojega delovanja, prilagodijo svojo vlogo, funkcijo in organiziranost.

Statut Zveze svobodnih sindikatov Slovenije, ki je bil sprejet na 1. kongresu leta 1990 in dopolnjen na 1. konferenci leta 1991, je bil statut prehoda iz stare v novo sindikalno organizacijo. Osnutek novega statuta pa daje podlage za preobrazbo ZSSS v sodobno sindikalno organizacijo, ki naj ohranja pozitivne vrednote iz polpreteklega delovanja in jih združuje z izkušnjami sindikatov iz razvitih evropskih držav. Pri sindikalni organiziranosti pa se moramo soočiti z relativno majhnostjo Slovenije in s tem tudi omejeno številčnostjo sindikalnega članstva, s tem pa tudi z omejeno možnostjo sindikalnega organiziranja. Pri tem gre tudi za relativno omejene materialne možnosti, ki jih daje sindikalna članarina.

Temeljno izhodišče osnutka novega statuta je, da je ZSSS zveza samostojnih sindikatov dejavnosti. To pomeni, da so člani Zveze sindikati dejavnosti in samo sindikati dejavnosti. Iz tega so izpeljane vse statutarne opredelitve, tako Zveze kot njenih nalog, sestava in nalog organov itd. Predloženi osnutek statuta ureja samo Zvezo in ne posega v avtonomno statutarno urejanje sindikatov dejavnosti. Določa pa, da statuti sindikatov dejavnosti ne morejo biti v nasprotju s statutom Zveze.

Osnutek statuta, ki je dan v javno obravnavo kot dokument 2. kongresa ZSSS, sledi predvsem cilju, da naj postane ZSSS trdna organizacija vanjo združenih sindikatov za učinkovitejšo in prodornejšo uresničevanje skupnih interesov in nalog. Dosedanje izkušnje v Sloveniji in tujini so pokazale, da so sindikati močnejši in učinkovitejši, če so med seboj povezani in združeni, kadar gre za uresničevanje skupnih interesov, ciljev in nalog; pa tudi takrat, kadar gre za uresničevanje posebnih interesov in nalog sindikatov dejavnosti. Pri uresničevanju le-teh so sindikati dejavnosti samostojni in od njih samih je odvisno, ali jih bodo uresničevali samostojno ali pa tudi s sodelovanjem Zveze. To v ZSSS pomeni, da vsi sindikati sodelujejo pri oblikovanju in sprejemanju skupnih odločitev, odgovornost za njihovo uresničevanje pa je tudi skupna, čeprav so jasno določeni njihovi nosilci. Predvsem so to organi in nosilci funkcij Zveze, če odločitve izvaja Zveza, oziroma organi in nosilci funkcij v sindikatih, če skupne odločitve izvajajo sindikati. Nosilci odgovornosti se pri pripravljanju, sprejemanju in izvajanju odločitev ne smejo več

naslanjati na nepreverjene informacije in retorične fraze, temveč le na podatke in strokovne ocene. Pogoj za to pa je nadaljnja strokovna krepitev Zveze in sindikatov, pri čemer morajo biti jedro strokovnega aparata prav funkcionarji na vseh ravneh in v vseh oblikah sindikalne organiziranosti. Poleg jasne normativne opredelitve nalog in odgovornosti so nujni tudi sposobni ljudje z izvirnimi idejami, duhom inovativnosti in dejansko pripravljenostjo in sposobnostjo spreminjati se s časom.

V temeljnih načelih je ZSSS opredeljena kot zveza sindikatov dejavnosti in interesnih oblik sindikalne organiziranosti, ki zastopa skupne interese vanjo združenih sindikatov. Na kratko so opredeljeni tudi temeljni cilji in načini njenega delovanja, ki so podrobneje določeni s programom.

Organiziranost Zveze temelji na panožnem načelu, kar pomeni, da je organiziranost sindikatov po panogah oziroma dejavnostih temeljna, ker se na ta način tudi najlažje definirajo posebni interesi članov. Seveda pa se člani lahko organizirajo tudi na drugih podlagah. Sindikati delujejo samostojno na podlagi svojih statutov in programov ter statuta in programa Zveze. Za izvajanje nalog Zveze in sindikatov ter potreb članstva na terenu se organizirajo območne uprave. Že samo ime organizacijske oblike pove, da gre za izvajanje nalog in zadovoljevanje potreb, ne za vodenje politike.

Naloge Zveze izhajajo iz njene opredelitve kot organizacije vanjo združenih sindikatov in v ničemer ne presegajo tega okvira. Preko Zveze sindikati uveljavljajo svoje skupne interese v institucijah na ravni države in na lokalni ravni, zagotavljajo enoten sistem pravne pomoči članom ter razvijajo sistem soupravljanja, socialnega partnerstva in sindikalnega gibanja nasploh.

Osnutek novega statuta, v nasprotju z dosedanjim, ne pozna več dvojnega članstva v sindikatih in v Zvezi. Zato so člani Zveze le sindikati, vanje pa se včlanjujejo delavci in drugi, ki lahko postanejo člani sindikata. Zato so novost določbe o načinu vstopanja novih sindikatov v Zvezo, prav tako pa tudi določbe o izstopu in izključitvi sindikata iz Zveze.

Najvišji organ Zveze je kongres, ki sprejema najpomembnejše dokumente (statut, program, poročilo) ter voli predsednika Zveze in nadzorni odbor.

Nov organ je letna konferenca, ki naj bi se sestajala enkrat letno. Letna konferenca sprejema najpomembnejše odločitve v času med obema kongresoma in je hkrati tudi mesto, kjer se enkrat letno soočijo pogledi sindikatov, izraženi preko njihovih predstavnikov »s terena«, in interesi in pogledi najodgovornejših funkcionarjev sindikatov in Zveze. Letna konferenca prevzema nekatere naloge dosedanje konference in sveta, medtem ko nekatere dosedanje naloge sveta prevzema predsedstvo Zveze. Letna konferenca bo lahko sprejemala tudi spremembe in dopolnitve programa in statuta, seveda pa bo moral biti postopek dvofazen (osnutek, javna razprava in šele nato sprejem predloga).

Osnutek statuta dopušča možnost sklica izredne konference kadarkoli v času med dvema kongresoma za obravnavo najpomembnejših vprašanj življenja in dela sindikatov in njihovih članov.

Predsedstvo Zveze postaja zaradi svoje sestave, ki je izraz sestave Zveze in tudi odgovornosti sindikatov za sprejemanje in izvajanje skupnih interesov sindikatov preko Zveze, najpomembnejši organ Zveze med dvema kongresoma.

Predsedstvo Zveze, ki ga sestavljajo predsednik, generalni sekretar, člani, zadolženi za posamezna delovna področja in predsedniki sindikatov, je operativni organ, ki obravnava in odloča o aktualnih vprašanjih izvajanja programskih in organizacijskih nalog. Takšna sestava predsedstva omogoča stalen vpliv sindikatov na sprejemanje in njihov nadzor nad izvajanjem odločitev v Zvezi. Naloge in odgovornost za posamezna področja ne ostajajo nerazmejene med vsemi člani predsedstva, temveč jih nosijo tisti člani, ki so zanje zadolženi.

Položaj in funkcija predsednika Zveze ostajata v osnutku statuta praktično nespremenjena, medtem ko osnutek daje funkciji sekretarja – generalnega sekretarja, večji pomen in odgovornost, kot do sedaj.

V Evropi ni sindikalne centrale, ki ne bi imela razvite mreže za nudenje pomoči in sindikalnih uslug članstvu in sindikalnim zapunikom. Osnutek statuta določa območne uprave kot oblike sindikalne organiziranosti za izvajanje skupnih nalog sindikatov in Zveze na območju, v katerih se zagotavlja zlasti strokovni servis za vse sindikate, ki so člani Zveze, oziroma člane sindikatov, ki so člani Zveze. Preko območnih uprav sindikat deluje v življenjskem in delovnem okolju posameznega člana in sindikalnega zapunika ter mu pravočasno zagotavlja potrebno strokovno pomoč in zaščito. Območna uprava je tista, preko katere je zagotovljen enak obseg pravic in ugodnosti vsem članom sindikatov, ne glede na to, v katerem sindikatu, ki je v Zvezi, so. Območna uprava je torej oblika organiziranosti Zveze in sindikatov, v kateri se kar najbolj izraža solidarnost in vzajemnost med članstvom. Delo območnih uprav usmerja in nadzira predsedstvo Zveze, osnutek statutarne določbe pa sindikatom zagotavlja stalen vpliv na delo območnih uprav. Območni odbori sindikatov kot organ oblikovanja in izvajanja politike posameznega sindikata niso več notranja organizacijska oblika območnih uprav, temveč so predmet ureditve v statutih posameznih sindikatov.

Financiranje Zveze se uredi s pravilnikom, ki pa za razliko od dosedanjega, ureja financiranje in finančno poslovanje le za Zvezo in območne uprave. S posebnimi sklepi pa se določi delež članarine za Zvezo in način financiranja območnih uprav.

Med prehodnimi določbami sta pomembni zlasti tisti, ki zagotavljata kontinuiteto območnih organizacij oziroma uprav in financiranje Zveze in območnih uprav.

Komisija za statut, ki jo je imenoval odbor za pripravo 2. kongresa Zveze svobodnih sindikatov Slovenije, bo obravnavala in proučila vse pripombe na ta osnutek statuta, ki jih bo, v skladu s sprejetim rokovnikom vsebinskih, organizacijskih in kadrovskih priprav na 2. kongres ZSSS prejela najkasneje do 25. 9. 1994. Svet ZSSS bo na podlagi tega določil predlog statuta in ga dal v sprejem 2. kongresu ZSSS.